

*ELAIA, ELEA, OLIVE, ELA, ZEYTİN GÖZLÜM

Otobüsün Camından Görünenler!

Abdullah ŞEN
APACK

Zeytin sadece meyve değil insanlığın eski tarihi ve kültürel bitkisidir.

Çocukluğumdan beri şehirlerarası yollarda, otobüsün camına burnumu dayar memleketimi seyrederdim. Otobüs şehrin son evlerini arkasında bıraktığında uçsuz bucaksız boşluk, kahverenginin yüzlerce tonu, el değmemiş, kimsesiz, boynu bükük topraklar otobüsün camını kaplar, taaa öbür şehrin ilk evleri görünene kadar bu görüntüler peşpeşe pencerede akardı. Sanki bir gezegenden başka bir gezegene seyahat ediyorduk. Arada kocaman bir boşluk.

O zamanlardan aklımda kalan bir görüntüde, bu boşluğa takılı kalmış zeytin ağaçları da vardı. Kimsesiz, başıboş. Mübadele döneminde Rumlar Ege bölgesindeki evlerini terketmek zorunda kalmış, yerlerine hayatları boyunca zeytin ağacını, zeytinyağını görmemiş başka insanlar gelmişti. Ne gidenler, ne de gelenler mutluymuştu. Hepsi siyasete kurban gitmiş, hepsi topraklarından kopartılmıştı. Onlardan ardakalan koskocaman bir boşluktu.

APACK Ambalaj Makine Sanayi ve Tic.Ltd.Sti.

Ferhatpaşa Mah. 22.Sokak No:43 34888 Ataşehir • İstanbul / TÜRKİYE
www.apack.com.tr info@apack.com.tr

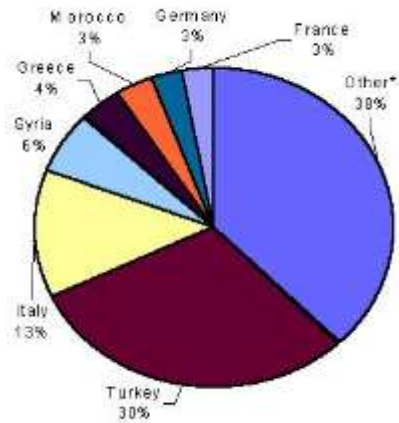

Zeytinin bu öksüzlüğü 1990 lara kadar sürdü. Zeytin soframızın olmazsa olmazıydı her dönemde. Zeytinsiz, peynirsiz, reçelsiz kahvaltı olmazdı. Ekonomik geçim değerleri hep zeytin ile ölçülürdü. Ama üretim ancak iç piyasayı döndürebiliyordu. 90 lardan sonra ekonomik olarak dünyaya açılan iç piyasamız, bu kıymetli hazinenin başıboşluğuna dur dedi ve zeytin ağaçları yeniden sulanmaya başlandı. Zeytinin anavatanı olarak kabul edilen Anadolu, kendi öz değerlerinden birini unutmuştu.

Zeytin ağaçlarını buradan kendi ülkelerine taşıyan İspanyollar, İtalyanlar zeytin ve zeytinyağı piyasasını ellerine geçirmişti. Zeytini ekonomik bir değer olarak kullanmaya yıllar önce başlayan Güney Avrupalı ülkeler zeytini sahiplendiler. Eee, kim işlerse o sahip olur.

ZAE (ZEYTİNCİLİK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ) verilerine göre dünya zeytin üretiminin %26 sı İspanyollar, %23 ini İtalyanlar,%15 unu Yunanlar gerçekleştiriyor. Ülkemiz ne yazık ki Tunus, Suriye, Fas gibi ülkeler ile rekabette: %9.

Ama siyah zeytin tüketiminde %30 ile dünya liderliğini kimselere bırakmamışız. Üretme tüket...

Otobüs camı alışkanlığım hala sürüyor. Seyahat ederken hâlâ dağlarda taşlarda milyonlarca kimsesiz zeytin ağacının yalnızlığını görüyorum. Geçen gün Denizli-Uşak arası seyahat ederken, garip bir fabrikanın beyaz tortusu altında soluksuz kalan onlarca dönüm zeytin ağaçlarına üzülerek baktım.

Zeytin dünyanın bilinen en eski hazinelerinden birisi. Buğday kadar eski, üzüm kadar değerli. İnternete girdiğinizde, bu sihirli ağaç meyvesinin insanlık tarihine etkisini anlatan yüzlerce makale bulabilirsiniz. Etinden, suyundan, posasından, yaprağından her yerinden birşeyler yapıyoruz zeytin ağacının. Bu kutsal meyve zeytin ve zeytinin yağı, pekçok hastalığın engellenmesinde, tedavisinde de bin yıllardır başucu ilacımız.

Bir gün APACK'ın kapısını, Mısırlı bir iş adamı çaldı. Dubai Gulfood fuarında tanıştığımız bu iş adamı, oradaki sohbetimizden etkilenecek bizi ziyaret etmeye karar vermişti. Ahmet Al Sawa, uzun yıllardır dünyada tonajlı zeytin ticareti yapan bir iş adamı. Ama ticaretini yaptığı zeytini hep İspanya, İtalya ve Yunanistan'dan temin etmiş, dünyanın dev pazarı Amerika'ya yollamış. Sayın Sawa ve ortağı ülkemizdeki zeytin üretimi ve tüketimi hakkında yeni şeyler öğrendikçe konuya ilgileri arttı. Hele siyah zeytin tüketiminde dünya lideri olduğumuz konusu ilgilerini çekti. Hep birlikte Gemlik bölgesindeki proje ortaklarımızdan birinin fabrikasını ziyaret ettik. Gemlik'te yabancı sermayeli zeytin ticareti yapan firmaların olduğunu görünce çok şaşırdılar.

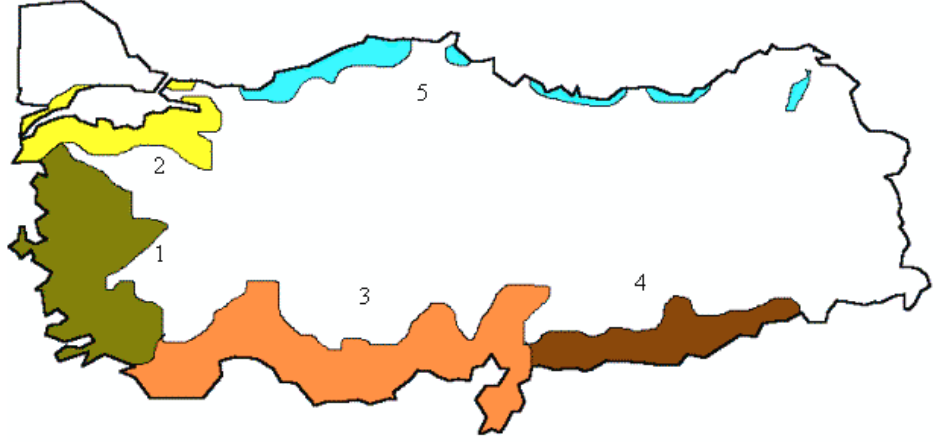

Dünya, bizden farklı olarak iri ve yeşil zeytini daha çok seviyor. Katma değerli ürün hazırlama konusunda İspanyol, İtalyan ve Yunan piyasaları bizden epeyce ilerideler. Zeytini meyve olarak tüketenler genellikle Akdeniz ülkeleri. Diğer ülkeler genellikle zeytinyağı kullanıyor. Zeytin ve zeytinyağının dünyadaki en büyük pazarı ise Amerika Birleşik Devletleri. Dünya üretiminin neredeyse yarısını ABD alıyor.

Ancak bereketli Anadolumuz, Mısırlı iş adamını şaşırtmayı, beklentilerini aşmayı başarıyor. Birkaç kilit soru sorunca ülkemizde üretilen sofralık zeytinin dane başına yağ oranının dünyadaki örneklerinden çok fazla olduğu ve bu nedenle çok daha lezzetli olduğunu fark ediyor. Toplantı sürdükçe, Domat cinsi salamura yeşil zeytin çekirdekleri dağ gibi yığılıyor. Siparişler veriliyor...

Ülkemizde çizdiği, kırığı, salamurası, içi dolgulusu, siyahı, kahverengisi, selesi derken epeyce çeşit zeytin lezzeti artık dükkanlarda beğenimize sunuluyor. Ama sadece tüketici değil üretici olmamız ve bu toprakların hakkını vermemiz de gerekiyor.

Şekil 2. Türkiye'nin üretim alanlarını gösteren harita.
1. Ege, 2. Marmara, 3. Akdeniz, 4. Güneydoğu Anadolu, 5. Karadeniz.)
(numaralar bölgelerin ağaç sayısı ve üretim miktarlarına göre çoktan aza doğru verilmiştir.)

Özellikle Ege bölgemizdeki her bir Zeytin ağacını ekonomiye katmalıyız. Zeytin toplama yöntemlerini geliştirerek, iki yılda bir olan yüksek rekolteyi her yıla yaymalıyız. Toplanan her zeytin danesini paraya çevirebilmeliyiz.

1990 yılında işlenen zeytin ağacı sayısı sadece 86.000 iken, 2013 te bu sayı 167.000 olmuş. İnanıyorum ki sadece Ege bölgesinde bunun on katı zeytin ağacı ilgi bekliyordur.

Gelelim işin ambalaj kısmına. Üreticimiz ne yazık ki hala klasik ambalaj yöntemlerini uygulamakta ısrarcı. Zeytin'in doğasından kaynaklanan dayanıklılığı ambalaj yöntemleri ile desteklemeyi maliyet unsuru olarak görüyor ve katmadeğerli çalışmalara girmekten kaçınıyorlar. İç piyasanın beğendiği yüksek tuzlu siyah zeytini üretmekle yetiniyorlar. Böylece hep dünyanın gerisinde kalıyorlar. Bu har vurup harman savurma sonucunda, yabancı firmalar taa Gemliğimize kadar gelip, kendi zeytinimizi dünyaya satıyorlar.

APACK olarak uzun yıllardır yerli zeytin üreticilerimiz ile zeytini ve zeytin yağını katma değerli kullanma konusunda çalışıyoruz. Zeytin işleme ve ambalajlama yöntemleri konusunda oldukça büyük bir bilgi ve deneyim birikimimiz oldu. Pek çok firmamızın bu şekilde yurtdışı piyasalara taşınmasında emeğimiz vardır. MAP ve Vakum yöntemleriyle geliştirdiğimiz ambalaj teknikleri oldukça başarılı piyasa sonuçları veriyor.

Zeytin sadece bir yiyecek değil, geleceğe yönelik bir umudun, yaşamın devamlılığının simgesidir. Dünya efsaneleri bunun kanıtıdır. Zeytinimize sahip çıkalım...

*Zeytâ, Zayt, Zyt, Tdzét, Tsét – Bugün kullandığımız “Zeytin” sözcüğü, dünyanın en eski sözlük derlemelerinden birisi olan Kuman Sözlüğüne göre (Codex Cumanicus) Aramice/Süryanice aynı anlama gelen Zeytâ kelimesinden türemiştir.

